

10/11/81
1981

Α'
Δέκα χρόνια από την κυκλοφορία του πρώτου βιβλίου της για παιδιά συμπληρώνονται φέτος.

Πρόκειται για τη γνωστή και βραβευμένη συγγραφέα της παιδικής μας λογοτεχνίας Ελλη Παιονίδου, που τα παιδιά των Δημοτικών Σχολείων της Λευκωσίας θα έχουν την ευκαιρία να τη γνωρίσουν από κοντά, αυτές τις μέρες, στη συνάντηση της παιδικής Βιβλιοθήκης.

Με την ευκαιρία αυτή και μέσα στα πλαίσια των παρουσιάσεων μας μορφών της παιδικής μας λογοτεχνίας, παρουσιάζουμε σήμερα την κα Ελλη Παιονίδου.

ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΑΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

Ελλη Παιονίδου

Παρουσίαση από τον Γ. ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗ

Με την εκλεκτή μας λογοτέχνη-δα είχαμε πρόσφατα και μια ενδιαφέρουσα συνομιλία με θέμα την παιδική μας λογοτεχνία.

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Η κα Ελλη Παιονίδου (Αργυρίδου) γεννήθηκε στη Βάσα Κοιλανίου, το 1940.

Εξήση στη Λευκωσία τα πρώτα χρόνια μετά την Ανεξαρτησία με-τά το γάμο της με το γνωστό λογοτέχνη Πανίκο Παιονίδη.

Φοίτησε στο Λανίτειο Γυμνάσιο (1952—1958). Μετά τις γυμνασιακές της σπουδές πήγε στην Αθήνα, όπου σπούδασε στη Χαροκόπειο Σχολή Οικιακής Οικονομίας (1958—1961). Στις ΗΠΑ, εργάστηκε κατά καιρούς σε διάφορα σχολεία.

Η Ελλη Παιονίδου ασχολήθηκε συστηματικά με τη δημοσιογραφία, για μια περίπου δεκαετία. Κείμενά της δημοσιεύτηκαν σε εφημερίδες και περιοδικά.

Η συγγραφής διακρίθηκε πολύ για τη συνεργασία της με τα παιδικά (και άλλα) προγράμματα του ΡΙΚ. Από το 1973 ζει μόνιμα στη Λεμεσό.

ΤΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑ

Η Ελλη Παιονίδου ασχολήθηκε από νωρίς με το γράψιμο, από τα μαθητικά της χρόνια.

Αρχισε να γράφει κείμενα παιδικής λογοτεχνίας που μεταδίδονταν από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση του ΡΙΚ.

Το πρώτο βιβλίο της κυκλοφόρησε πριν 25 χρόνια. Ήταν η ποιητική συλλογή «Παλίψη ανοιγμένη στον Ήλιο» (Λευκωσία 1964). Ακολούθησαν και άλλες ποιητικές συλλογές: «Ωρες Λευκωσίας» (1967), «Χώρα της Κύπρου» (1971), «Ο κύκλος της καταγγελίας» (1977) «τραγούδια του χαμένου δίσκου» (1979), «Ωρες» (1983). Το τελευταίο της ποιητικό έργο, η «κλεψύδρα» (1987) κέρδισε έπαινο του Υπουργείου Παιδείας. Επαινο κέρδισε και η ποιητική της συλλογή «Ο κύκλος της καταγγελίας».

Όπως φαίνεται και από τους τίτλους των ποιητικών της συλλογών η Ελλη Παιονίδου εμπνέεται από θέματα που σχετίζονται με την Κύπρο μας, τη μεγάλη αγάπη της, που την βλέπουμε να πρωταγωνιστεί σ' όλα σχεδόν τα έργα της, και, κυρίως, στα ποιητικά.

Ποιήματά της μεταφράστηκαν σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες.

Η τελευταία της ποιητική συλλογή κέρδισε πολύ καλακευτικές κριτικές (Ν. Βρεττάκος κ.α.). Με τη συλλογή αυτή η Ελλη Παιονίδου συμπληρώνει 25 χρόνια συνεχούς παρουσίας στην ποίηση.

Η Παιονίδου ασχολήθηκε και με άλλα λογοτεχνικά είδη, έγραψε χρονογραφήματα, διηγήματα, σκετσάκια, κριτική κ.α. Ασχολήθηκε με τη μετάφραση («Σεπτέμβρης» του Γκέο Μίλεφ κ.α.) και με την Ανθολόγηση («Δέκα Σύγχρονοι Κύπριοι ποιητές», Σλοβενία 1980, «Ανθολογία Κυπριακής Ποίησης», Βουδαπέστη 1986).

Ένα από τα πιο ενδιαφέροντα βιβλία της, που και η ίδια φαίνεται να αγαπά ιδιαίτερα, είναι το «Πρόσωπο με πρόσωπο» (Αθήνα, 1984) στο οποίο δίδεται η ατμόσφαιρα της συνάντησης και το περιεχόμενο συνομιλιών της με πρόσωπα των γραμμάτων και της τέχνης, κυρίως.

Από το βιβλίο της αυτό μεταφέρουμε το κείμενο που ακολουθεί, που αναφέρεται σε μια συνάντησή της με το μεγάλο μας ποιητή Γιάννη Ρίτσο, στο σπίτι του, στην Αθήνα:

Ευθυμητής, με το κεφάλι αδιόρατα γερό στο πλάι, το μούσι του περιποιημένο, το σακκάκι ή το πουκάμισο φρεσκοσιδερωμένο, τίποτα στην τύχη, όλα να δείχνουν σεβασμό προς τον εαυτό του και προς τον συνομιλητή του. Με την ίδια προσοχή που γράφει τα στρογγυλά, αρχαϊκά του γράμματα, που φωνάζουν από μακριά: «Προσοχή: Ρίτσος».

Σε οδηγεί στο γνωστό σας δωμάτιο, αφού περάσετε το χαλ και το πρώτο δωμάτιο με το γραφείο, και σε καθίζει στον ίδιο καναπέ, μπροστά στο τραπέζι με το ουγγαρέζικο, κόκκινο κέντημα. Εσύ αρχίζεις και πάλι να παρατηράς τα χιλιάδες αντικείμενα, μήπως έφυγε κάτι, μήπως προστέθηκε κάτι. Και τα τρία δωμάτια του διαμερίσματος έχουν γίνει ένα, έχουν χάσει την ιδιαίτερή τους χρήση, σαλόνι, γραφείο, τραπέζα να πούμε. Έχουν μετατραπεί σ' ένα ενιαίο χώρο, όπου όλα αναπνέουν ζωντανά, βιβλία, δίσκοι, πίνακες, γλυπτά, πέτρες ζωγραφισμένες, ανθοδοχεία, όλα αγκαλιάζονται και πανηγυρίζουν το ένα την παρουσία του άλλου όπως στους γάμους καστα βαφτίσια σαν μαζεύονται οι φAMILIES. Λες κι ένας χαρούμενος άνεμος άνοιξε ξαφνικά τη μπαλκονόπορτα και τάφερε όλα μέσα από τον ουρανό, κι άλλα βρέθηκαν στα τραπέζια, άλλα στους τοίχους κι άλλα χάμω στο πάτωμα.

Κάνεις εσύ μια ερώτηση κι ο Ρίτσος γίνεται ποτάμι που δεν το προφτάνεις. Οι απαντήσεις αργές, η άρθρωση επαγγελματία ηθοποιού, οι λέξεις διαλεγμένες μια μια λες και πρόκειται να κοσμήσουν ένα ποίημα.

ΤΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΡΓΟ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η Ελλη Παιονίδου γράφει, εδώ και πάρα πολλά χρόνια, κείμενα για παιδιά. Όπως μας είπε η ίδια, τα κείμενα της απευθύνονται κυρίως στα μικρότερα παιδιά, της προσχολικής ηλικίας και της πρώτης σχολικής ηλικίας.

Το πρώτο βιβλίο της για παιδιά κυκλοφόρησε πριν δέκα ακριβώς χρόνια, το 1979, στη Βουδαπέστη. Έχει τον τίτλο «Οι περιπέτειες του Χίπ-Χοπ» και είναι μια επιλογή από τα κείμενα της Ελληνικής Παιονίδου, που παρουσιάστηκαν κατά καιρούς στο Ραδιόφωνο.

Σημειώνουμε πως οι «περιπέτειες του Χίπ-χοπ», ως ραδιοφωνικές εκπομπές, πέρασαν τα σύνορα μας και έγιναν γνωστές και στην Ελλάδα και στην Βουλγαρία, με πολύ μεγάλη επιτυχία.

Την επόμενη χρονιά, το 1980, η Ελλη Παιονίδου, κυκλοφορεί το πιο γνωστό ίσως, βιβλίο της για παιδιά. Πρόκειται για το έργο «Τα δυο αδελφία και το μαύρο ποτάμι» (Αθήνα 1980) που βραβεύτηκε το 1981 και έγινε ευρύτατα γνωστό χάρη και στη μεταφορά του στην Παιδική Σκηνή του ΘΟΚ. Σημειώνουμε εδώ πως το

έργο δεν γράφτηκε ως θεατρικό, αλλά διασκευάστηκε αργότερα από την ίδια την συγγραφέα, που είχε τη χαρά να το δει στην Παιδική Σκηνή του ΘΟΚ, ως το πρώτο Κυπριακό θεατρικό έργο που ανέβασε η Παιδική Σκηνή του ΘΟΚ. Το έργο γνώρισε πραγματικά μεγάλη επιτυχία στο θέατρο.

Το 1985 κυκλοφορούν οι «Παιδικές Ιστορίες» της Ελληνικής Παιονίδου. Πρόκειται για ιστοριούλες για μικρά παιδιά, με ήρωες δυο παιδάκια, τον Πόλυ και την Ειρήνη.

Πέρσι, κυκλοφόρησε ακόμα ένα παιδικό βιβλίο της Ελληνικής Παιονίδου, «Οι γυάλινες, ξύλινες χάρτινες... και άλλες ιστορίες» (Αθήνα, 1988). Αυτή τη φορά ήρωες είναι διάφορα αντικείμενα (τραπέζια, καρέκλες, ομπρέλλες κλπ), που παρουσιάζονται προσωποποιημένα.

Από τα βιβλία της Ελληνικής Παιονίδου για παιδιά, δίδουμε τώρα ένα απόσπασμα. Είναι παρμένο από το γνωστό έργο της «Τα δυο αδελφία και το μαύρο ποτάμι», από την αρχή του βιβλίου: «Η Συπρία ήταν μια χώρα πολύ όμορφη και πολύ ευτυχισμένη. Λέγαν πως εκεί βασιλευσαν αγαπημένοι ο Καλός Αρχοντας Ηλιος και η Καλή Νεράϊδα Νερένια. Στη χώρα αυτή, την όμορφη και την ευτυχισμένη, ζούσαν δυο αδελφία. Το αληθινό τους όνομα κανείς δεν το ξέρει, μα όλα τα

πουλιά, τα ζώα και τα λουλούδια τους ξέρουν με τα ονόματα: Χίπ Χοπ και Ντορεμί. Χίπ χοπ λέγανε τον αδελφό, που ήταν ζωγράφος και πηδηχτούλης. Ντορεμί λέγανε την αδελφούλα που ήταν όμορφη και τραγουδούσε. Ο Χίπ χοπ είχε ένα σκύλο που μιλούσε και τον λέγαν Έκτωρα. Η Ντορεμί είχε μια γάτα που μιλούσε και τη λέγαν Ηρα.

Ο Χίπ χοπ κι η Ντορεμί ζήσαν χίλιες κι ακόμη χίλιες χαρούμενες μέρες με τα ζώα που μιλούσαν και τα πουλιά που τραγουδούσαν και τα λουλούδια που χόρευαν. Οι άνθρωποι της Συπρίας ήταν τόσο ευτυχισμένοι που δεν πρόσεξαν πως το Κακό Πνεύμα, που κοιμόταν χίλια χρόνια στο Μαύρο Βουνό, είχε ξυπνήσει. Δεν πρόσεξαν πως το Κακό Πνεύμα ήταν πολύ θυμωμένο με τη Συπρία και τους χαρούμενους ανθρώπους της και πως αποφάσισε να τους τιμωρήσει. Δεν πρόσεξαν πως το Κακό Πνεύμα του Μαύρου Βουνού μπήκε μέσα στο ρυάκι που κατέβαινε προς τη Συπρία και το μετέτρεψε σ' ένα Μεγάλο Μαύρο Ποτάμι. Και ξαφνικά ένα πρωί, το Μαύρο Ποτάμι, κατέβηκε σαν καταρράκτης, κουβαλώντας μαζί του όλα τα κακά, κι όλες τις δυστυχίες».

Για τα βιβλία που έγραψε για παιδιά η συγγραφέας μας μιλά στη συνομιλία που ακολουθεί.

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

Η λογοτεχνική ανάγνωση

Το σάββατο 10/11/81, η Ελλη Παιονίδου θα παρουσιάσει τα έργα της στην εκδήλωση «Μορφές της παιδικής μας λογοτεχνίας» που διοργανώνει η Ελληνική Παιονίδου στο Ραδιόφωνο. Η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί στις 10/11/81, ώρα 19.30, στο Ραδιόφωνο, στην Αθήνα.